F R I F A G B E V E G E L S E

NR.35 2. årgang 19. september 1942.

Kamerat!

Parolen om å forlate fagorganisasjonen har utløst en storm av begeistring blant alle organisasjonens medlemmer. I titusenvis har utmeldelsene til de forskjellige forbund strømmet inn allerede fra den første dagen parolen ble gitt. Det er en selvfølgelig sak at Osloarbeiderne var de første. Av rent praktiske grunner tar det selvsagt noen tid å slutte kontakten med de organiserte kolleger rundt omkring i vårt vidstrakte land. Men Trondheim, Bergen og de andre større byene lå ikke langt etter hovedstaden. Men ennå idag er det mange igjen som enten ikke har vært orientert eller som har somlet med utmeldingen. Det er en plikt for alle å gjøre det kjent innen sin krets og hver en ellers kan komme til at det er en forbrytelse mot folkets frigjøringsstrid opprettholde medlemsskapet i nasistenes og overløpernes fagorganisasjon. Skriv av utmeldingsformularet og send det til folk du vet ikke har meldt seg ut. Det melder seg selvsagt mange praktiske spørsmål i forbinnelse med den aksjon som nå er reist og som har fått slik overveldende tilslutning. Vi kan av forståelige grunner ikke gi svar på dem alle, men som regel uten unntakelse gjelder det at alle som fortsatt vil ansees for en hederlig arbeider og nordmann, må forlate organisasjonen. Ingen kan skyte seg inn under at han ikke er medlem fordi han ikke har betalt kontingent på lenge eller fordi han skal ha meldt seg ut tidligere. De nasistiske kommisærer i forbundet har ikke godtatt en eneste utmelding eller strøket et eneste medlem for kontingentrestanser. Med hensyn til kontingentinnbetaling, så må også denne selvsagt stoppes med øyeblikkelig virkning. Alle krefter må nå settes inn for at den korrupte fagorganisasjon skal bli helt tømt for medlemmer i løpet av de nærmeste dager.

Allrede idag ser det ut til at de organiserte arbeiderers og funksjonærers protestaksjon, som også har fått alminnelig tilslutning av næringsorganisasjonene og arbeidsgiverne, har nådd sitt foreløpige mål: å forhindre at quislings riksting trer sammen. Det forlyder at N.S. som følge av den voldige folkeopinion som har reist seg, har funnet det klokest å utsette innkallelsen av sitt riksting. Men likegyldig hva som skjer, så har de organiserte arbeidere overfor hele verden sagt tydelig ifra at quisling og N.S. er mer isolert i vårt folk enn noensinne.
Og i de oppgjør som forestår kan en være forvisset om at arbeiderne vil være å finne i forreste linje i kampen mot nasismen.

- V -

FELLES FRONT MOT quislings RIKSTING.

De organiserte arbeiderers og funksjonærers spontane reaksjon mot å bli tatt til inntekt for quislings riksting har også vunnet gjenklang hos næringsorganisasjonene og arbeidsgiverne. I et opprop som er sendt ut om de næringsdrivendes front gis det et klart og saklig resume av den motstand som har vært reist mot nasistens Arbeidssamband- og Rikstingplaner av lærerne, prestene, juristene, skipsrederne osv. Etter å ha minnet om de nederlag forrederne led i vårmånedene, omtaler oppropet den forsiktige taktikk som N.S. dernæst innledet:
"De første ofre for den nye taktikk skulle skipsrederne og Norges Industriforbund være. Men herr Lippestad regnet skammelig feil.
Den samme ranke holdning som Norges skipsredere hadde inntatt i april, viste de også i juni etter at de personlig var blitt innkalt til møte i stortinget, og under trusler forelagt en rekke folkerettsstridige krav om å desavouere sjøfolkene og deres innsats. Samtidig fikk også i n d u s t r i e n s menn anledning til å vise sin nasjonale innstilling: Da N.S. gjennom direktør Whist forlangte nasisten Chr. Apenes ansatt som adm. direktør i Industriforbundet, sammenkalte den nye president, direktør Brunæs forbundets hovedstyre, hvis 53 tilstedeværende medlemmer enstemmig avviste kravet , idet samtlige erklærte i tilfelle å ville nedlegge sine verv."
Til slutt heter det i næringsorganisasjonenes opprop:
"Vi skjønner ikke rettere enn at næringslivets menn fortsatt bare har én vei å gå - den som Norges Handelsstands første tillidsmenn, Erling Steen og Paul Frank gikk inn for i mai ifjor, med sin egen frihet som innsats, og som

rederne i år har gitt så klart et uttrykk for. Vi vil ikke under noen omstendighet tjene som brikker i herr quislings politiske spill for å holde seg ved makten. Overfor ethvert av hans forsøk, enten det skjer overfor en hel næringsgren eller en enkelt bedrift, må vi som svar gi ham en folkeavstemning som er godt nordmenn verdig. Han skal aldri få rett i det materialistiske syn han så ofte har gitt uttrykk for; ikke minst overfor næringslivets menn at den får han nok bukt med, for de våger ikke å gjøre noen innsats, de er alt for redd for å risikere sine forretninger og sine formuer. La oss næringsdrivende vise ham at vi ikke er til sinns å gå mindre rakrygget inn i det nye Norge enn våre lærere, prester, jurister og de mange andre som i likhet med rederne har tatt kampen opp eller forberedt seg på å ta den. Fra vår daglige kontakt med arbeidsplassen vet vi at arbeiderne går fuldt og helt inn for den samme linje. Overalt gjelder det bare én ting: Å h o l d e u b r y t e l s a m m e n. Da er resultatet overalt det samme: Forrederne er for få til å greie brasene."

- V -

AT NÆRINGSLIVETS MENN

allerede har gjort en innsats som det står respekt av viser flg. skriv som Norges Industriforbund etter påtrykk har måttet sende sine medlemmer 10. september: "Fra Departementet for Handel, Industri, Håndverk og Fiskeri er d.d. innløpet sålydende skrivelse:

"Departementet er blitt bekjent med et anonymt cirkulære som er tilsendt samtlige medlemmer av Norges Industriforbund.

I den anledning pålegger herved departementet, i medhold av lov av 20. august d.å. § 4, jfr. § 1, Industriforbundet gjennom dets sekretariat senest fredag den 11.ds. å sende en rundskrivelse til medlemmene, hvori disse gjøres oppmerksom på at etter nevnte lov § 5, 1, er det inntil utgangen av året 1943 ikke adgang til å melde seg ut av eller nedlegge verv som man innehar innen ledelse av hovedforbund, av næringsdrivende eller av næringsorganisasjoner eller av annen organisasjon eller forening som er knyttet til næringslivet og tjener næringsinteresser."

Norges Industriforbund
Knut Hald
fung. direktør."

I virkeligheten står Norges Industriforbund idag som et tomt apparat uten medlemmer. De bedrifter hvis ledelse ennå ikke har vist manns mot og meldt seg ut, er i et så ynkelig mindretall at de overhode ikke teller med. Vi skal sørge offentliggjøre navnene på disse bedrifter og deres ansvarlige ledere. De vil ikke bli glemt, hverken av sine kolleger eller arbeidere når krigens facit skal gjøres opp.

- V -

ANGREP PÅ 8 TIMERSDAGEN.

De norske arbeidere har på mange måter fått føle den nasistiske jernhel. Alle de rettigheter arbeiderne gjennom årtier hadde tilkjempet seg gjennom sin gamle fagorganisasjon, er fratatt dem. Organisasjonsapparatet er erobret og all selvbestemmelsesrett og endog meningsytring er på det strengeste forbudt. I tillegg hertil er levestandarden for arbeidsfolket senket med bortimot 50 %, og den bitre nød har holdt sitt inntog i alle landets småkårshjem.

Men den tyske krigsmaskin blir aldri mett. Produksjonen må økes for enhver pris og mangel på arbeidskraft blir stadig mer påtrengende. I denne situasjon er det at Tyskland går enda et skritt videre for å utnytte de reserver som muligvis ennå finnes i de okkuperte land. I en tysk forordning som er offentliggjort i dansk "Politikken" for 1. september, tar en sikte på å oppnå en streng ensartet ledelse av arbeidet i de besatte land, og alle problemer om arbeidskraft sorterer direkte under Hitlers personlige fullmektige for dette spørsmål, gauleiter Sauckel. Av herr Sauckels forordning fremgår det at arbeidsforholdene i de land som er besatt av tyske tropper og som er under tysk forvaltning nå skal "tilpasses" etter tysk forbillede og som detheter i innledningen "underkastes en stram ensrettetledelse". I forordningens § 3 heter det at de til rådighet stående arbeidskrefter i de besatte områder i første rekke skal bidra til tilfredsstillelsen av det krigsviktige behov i Tyskland selv. Arbeidet inndeles i 5 grupper etter dets viktighet. Forut for alt annet går de arbeider som utføres for besettelseshæren og for de militære myndigheter. Som nr. 2 kommer de tyske rustningsoppgaver, deretter sikringen av

ernæringen og landbruksarbeidet, som nr. 4 arbeider av håndverksmessig og ind
strielt art i tysk interesse, men utenfor de egentlige rustningsarbeiders om-
råder, og til sist tilsvarende arbeider der utføres i den lokale befolknings
interesse.
I forordningens § 4 heter det at prinsipielt skal det kreves den samme innsat
av arbeiderne i de besatte områder som av tyske arbeidere. Minimums arbeidst
fastsettes til 54 timer om uken, og hvor det er nødvendig, skal det også ar-
beides søn- og helligdager.
I de øvrige paragrafer innskjerpes det både arbeidere og arbeidsgivere den
strengeste arbeidsdisiplin, det anvises metoder til å oppnå økede arbeids-
ytelser og redegjøres for de tyske bestemmelser og arbeidsforhold som fra nå
også skal gjelde i Holland, Belgia, Frankrike, Norge og Serbia.

- V. -

DEN SKJERPELSE AV ARBEIDSINTENSITETEN
som her søkes tvunget fram, illustrerer for det første hvordan tyskerne under
vurderer den underernæring som faktisk allerede har umuliggjort enhver økt
arbeidsprestasjon her i landet og for det annet hvor fortvilet situasjonen er
for den tyske krigsproduksjon. Uten foreløpig å berøre hvilke metaksjoner de
norske arbeidere vil komme til å sette i verk for å hindre at 8 timersdagen
får et grunnskudd, så er det innlysende at en utvidelse av arbeidstiden med
de nåværende matrasjoner og lønninger bare er etslag i luften. Det er en kjer
sak at det arbeidstempo som kreves idag innenfor de fag som har akkordarbeid,
vnakselig kan overholdes og når det allikevel gir et litet akkordoverskudd fo
arbeiderne, så skjer det i virkelig heten på bekostning av helsa. Derom vitn
de mange sykepermisjoner og den mengde ankelte skoftedager som allerede nå er
alminnelige. Skulle arbeidstiden etter tysk forordning bli utvidet til 54
timer i uken ellr m r, ville det i virkeligheten innebære at fravaret på grun
av sykdom og slapphet ville tilta slik, at utvidelsen ble fullstendig illusor

- V -

DER ADVARES MOT
lektør Arnold Dahlseng, Tostrupsgt. 25, Oslo. Han er ansatt ved Ullern kom.
høgere almenskole. Lektor Dahlseng er en farlig og upålitelig fyr, som bl.a.
har opptrått som vitne i rettssak mot en kvinnelig slektning.

- V -

BANKVESENET NYORDNES.
Til manges forundring har de stortings og regjeringsvalte medlemmer av de
offentlige banker hittil sittet urørte. Nå har imidlertid storsvindleren
Alf Whist, som er N.S. ombudsmann for disse spørsmål, gjennomført sine nyord-
ningsplaner for Hypotek- Småbruks- Bolig- og Kommunalbankene og Norges Bank
og skiftet ut den gamle ledelsen. Vi vet ikke hvor langt nyordningsplanene
for øvrig berører de private bankene, men vi antar at de tusener av småsparer
heretter finner det klokest å beholde sine midler selv. Det tør hende at N.S
også på dette område har laget ris til sine egen bak.

- V -

TVANGSUTSKRIVNING TIL ØSTFRONTEN.
Det er ikke så greit å være N.S. nå om dagen. Mange som i blind tro på at de
lettvint skulle skaffe seg en feit stilling ved å slutte seg til de "statsbæ
begynner nå å angre sine synder. Det stilles nemlig krav om aktiv innsats i
"kampen mot bolsjevismen", og fler og fler små og store nasister må trekke i
uniform og dra til østfronten. Det hele skjer selvsagt frivillig. Det er jo
aldri tale om tvang på det hold. Hør bare hvordan den "frivillige" verving
arter seg:
Den såkalte "Sivilforvaltning" for hær og marine sendte 15. august ut dette
rundskrivet:
"Frivillig krigstjeneste for N.S.befal i kampen mot kommunismen.
Ved partiforordning av 5. august har N.S.fører bestemt at den norske legion
utvides til et forsterket regiment. Det nødvendige antall nye menige skal
[illegible] sivilforvaltningen for hæ

og marine har overtatt vervingen for befalets vedkommende.
Dette befal må fortsettes å være oppmerksom på nødvendigheten av å gjøre en positiv innsats nå når Europas omformning til en enhet finner sted. Vårt lands fremtid avhenger av den innsats folket gjør idag. Tiden er inne til å innfri det løftet vi så mange ganger har gitt ved avsyngelsen av vår fedrelandssang: "Også vi når det blir krevet, for dets fred slår leir."

N.S.-førerens og ministerpresidentens syn på saken fremgår av partiforordningens innledning og siste punkt som lyder slik:
"I bevisstheten om at bare det folk har krav på en stor framtid som i en kamptid er villig til selv å ofre og i bevisstheten om at Norges framtidige stilling i et germansk forbund og et nyordnet Europa, i vid utstrekning er avhengig av den innsats vi yter som folk, ikke bare på den indre politiske front, men enn i sterkere grad på den militære front i verdensoppgjøret, bestemmes følgende, og det skjer uten påtrykk fra noen kant, og alene av hensyn til Norges nasjonale og de felles europeiske interesser:
1) Den norske legion skal utvides til et forsterket regiment.
2) Enhver nordmann i og utenfor partiet bør etterkomme den oppfordring og betenke at det er umandig og uverdig å la andre ofre alene for en felles livssak.
Til nærmere orientering om tjenesten skal anføres:
a) Befalet skal først gjennomgå et kursus i Tyskland for å bli satt inn i de nye våpen og deres bruk, samt i nødvendig utstrekning bli gjort kjent med detaljene i denne krigs taktikk.
b) Etter avsluttet suplerende utdannelse vil befalet bli overført til den norske legions nye oppsettinger som sjefer for utdannelsen og instruktører. Utdannelsen av det forsterkede regiment er regnet å ville være i ca. 3 måneder og vil foregå enten på øvelsesplass i Tyskland eller på annet sted. Etterhvert, og senest ved utdannelsens avslutning, vil befalet bli endelig disponert som sjefer ved de enkelte avdelinger, alt etter de kvalifikasjoner og anlegg de har vist under utdannelsen.
Angående befalets fremtidige stilling er å merke at de som melder seg, vil ha en selvfølgelig fortrinnsrett når gjenreisningen av det norske forsvar blir aktuelt og at de likeså vil få ansinitetsmessige fordeler ved besettelsen av stillinger innen parti og stat."
Under henvisning til foranstående oppfordres De på det mest inntrengende til å melde Dem til deltakelse i den norske legion.
Deres svar på denne henvendelse sendes sivilforvaltningen for hær og marine, Slottet III, Oslo, på vedlagte meldingsblanketter, som må være nøyaktig utfylt og postlagt innen 1. september 1942.
Blanketten skal sendes i utfylt stand enten De melder Dem eller ikke. I siste tilfelle skal angis grunnen til at De ikke melder Dem. Spørsmålet om Deres nåværende arbeid er til hinder for deltakelse, vil bli avgjort av høyere innstanser, og kan således ikke godtas som gyldig grunn for å unnlate anmeldelse.

F. H. Kjelstrup (sign.)
H. L. Orange (sign)

- V -

DEN SOM HARTATT FAEN PÅ RYGGEN
må også bære ham frem heter det. Mange nasispirer som i den senere tid har fått seg oversendt ovenstående og liknende skriv om "frivillig" verving, har nok for sent kommet dette fyndige ordsprog i hu. Om nervøsiteten og bitterheten er stor blant dem som er utsett til befal, så er den ikke mindre hos de menige skarer. Tilstrømningen av nasister til jøssingleger for å skaffe sykeattester er stor, men de bolde "korsfarere" går nok forgjeves. Blant hirdmennene er forbitrelsen særlig stor. Da de meldte seg til den skitne tjenesten i hirden var jo forutsetningen at de skulle få lov å sloss her hjemme - mot våpenløse landsmenn! Ja - det er en vond verden for små nasister å leve i.

- V -

FISKERFLÅTEN I NORD-NORGE
er i stor utstrekning rekvirert av de tyske militære myndigheter. Eierne tvinges til å gjøre tjeneste ombord i den tiden rekvisisjonen varer.

KULTUROPPLYSNINGSDEPARTEMENTET
har bestemt at lokalen ikke skal utleies til konserter for følgende kjente kunstnere: Fridtjof Backer-Grøndahl, Amalie Christie, Kari Glaser, Robert Riefling, Jan Wølner og Rolf Størseth.

- V -

ØSTKANTUTSTILLINGEN.
Alle Osloarbeidere kjenner Østkantutstillingen, det lille trehuset på Ankertorget hvor Hanna Broch med aldri sviktende begeistring har drevet sin opplysningsvirksomhet om boligsaken og alle de andre sosiale oppgaver som hun og hennes medarbeidere har tatt opp til behandling. Innenriksdepartement har nå avsatt styret i den lille foren ingen som har drevet dette arbeid og har krevet foreningens midler og bøker utlevert til N.S. Kvinneorganisasjon. Det er etter dette grunn til å tro at nasistene vil bruke navnet "Østkant-utstillingen" ved fremtidige utstillinger. Denne svindel vil ikke narre noen til å besøke lokalene på Ankertorget før huset og foreningens midler på nytt er kommt i de rette hender.

- V -

NORGES HANDELSHØYSKOLE
er kommt opp i en alvorlig feide med Handelsdepartementet på grunn av uoverensstemmelser med hensyn til opptakelsen av nye elever. Handelshøyskolens myndigheter har i år som tidligere behandlet søknader om opptakelse saklig, og truffet avgjørelsen etter faglige kvalifikasjoner. Dette passet dog ikke departementet, som mot alle vedtekter blandet seg inn og satte opp en fortegnelse på 91 av de 563 søkere som etter "innhentede opplysninger ..... ikke må opptas som studerende ved Handelshøyskolen". Videre krevet dep.tet at en del søkere - selvfølgelig nasister - som manglet de nødvendige kvalifikasjoner skulle opptas. Rektor Paulsen meddelte at han måtte be seg entlediget som rektor hvis dep.tet opprettholdt sitt forlangende og den 28. august fikk han avskjed. Men rektor Paulsen fikk støtte av samtlige skolens lærere og råd. I brev til dep.tet 4. september heter det:
"Da departementet ikke har motivert sin henstilling og det heller ikke på annen måte er kommt fram nye, saklige opplysninger, kan ingen her ta ansvaret for eller medvirke til noen annen avgjørelse enn den som opptakelseskomiteen med støtte av Råd og Lærerråd tidligere har truffet og som utelukkende bygger på søkernes faglige kvalifikasjoner. Noen meddelelse om opptakelses som avviker fra denne avgjørelse, vil derfor ikke kunne bli utsendt herfra." I Rådet for Norges Handelshøyskole

Hagmar Frisch	B. Helland Hansen	Kr. Lehmkuhl.
Sjur Lindebrække	C. Grolle Olsen	

I Lærerrådet for Norges Handelshøyskole:

Olav Brattegard	Dag Howard	Leiv Flydahl
Karsten Gaarder	Anton Mohr	B.W.Paulson
K. Schønheyder	Axel Sømme	Leif J. Wilhelmsen

- V -

DET NYTTER Å KJEMPE!
Universitetet høstet 12. september en strålende seir over nasismen. Det medisinske fakultet hadde på reglmentert vis opptatt 21 nye studenter. Nasimyndighetene ville imidlertid tvinge fakultet til dessuten å oppta 16 nasistudenter, hvis kvalifikasjoner ellers aldri ville ha gitt dem adgang til det medisinske studium. Dette overgrep satte hele Universitetets professorkolegium seg blankt imot. Selv de alvorligste trusler fra quisling kunne ikke få den til å endre standpunkt. De erklærte til og med at Universitetet ville bli lukket om ikke "myndighetene" trakk sitt krav tilbake. Overfor dette ultimatum måtte nasimyndighetene bøye seg. En ny seir for den norske fronten!

- V -

LANDSORGANISASJONENS FORMANN

Konrad Nordahl holdt over London Radio 10. september en minnetale i anledning årsdagen for unntakelsestilstanden i Oslo og mordene på Hansteen og Wickstrøm. Etter å ha omtalt de redsælsgjerninger som Gestapo og SS begikk i form av terror og massearrestasjoner og hvordan fagorganisasjonen ble erobret, uttalte han videre:

"Unntakelsestilstanden fikk følger som rekkermeget lenger enn kanskje noen den gang tenkte seg. Vi som da var hjemme, hadde en trykkende fornemmelse av å være hjelpeløs hjemfallen til tyskernes makt. Skulle vi ta kampen opp, selv om det i første omgang så håpeløst ut, eller gi oss inn under tyskerne? - Det var dette valget som hver mann og kvinne i landet måtte ta opp. Skulle de forråde det beste i seg selv eller ta risikoen for hel utslettelse? Det som var bestemmende var ikke bare hensynet til fremtiden og de generasjoner som skal leve etter oss, men kanskje først og fremst den instinktive følelse at på de tyske vilkårene kunne vi ikke leve. Slik var det for individende, og slik ble det også for organisasjonene.

Da jeg senere kom hit ut til den frie verden, opplevde jeg en nye side av kampen som de hjemme ikke visste om, og som jeg nettopp idag vil nevne for alle dere som hver dag og time står overfor det samme valget og det samme spørsmålet. Den kampen som hjemmefronten fører, har ikke bare en mening for samtiden og dere selv. Allerede dagen etter at Hansteen og Wickstrøm ble skutt, reagerte den svenske fagkongress som da var samlet, med den skarpeste protest mot nasityranniet i Norge. - I de frie lands kringkastinger ble mordene en årsak til sterke solidaritetserklæringer med det norske folk. Det var det første store gjennombrudd som gjorde verdensoppinionen klar over den norske hjemmefrontens heroiske kamp.

Selv en innsats som hjemme kan synes nesten resultatløs og ubemerket, når i sin tid fram og får kampviljen her ute til å flamme sterkere. Ha fuld tillid til at ingen innsats er forgjeves og at ingen skal bli glemt.

Unntakelsestilstanden i september 1941 setter et skille i okkupasjonens historie på samme måte som 25. september 1940. Den gang mistet det norske folk alle politiske rettigheter til tross for at mange kompromisser var forsøkt. Under unntagelsestilstanden mistet folket den organisatoriske frihet som for de fleste ansees som like viktig som den politiske frihet. Reelt sett ble disse to friheter stillet sammen og uten den ene blir ikke den annen av stor betydning. Også når det gjaldt den organisastoriske frihet, ble det forsøkt mange kompromisser. Utviklingen har imidlertid vist oss at i en strid som denne, nytter ingen kompromisser.

Det samme som gjelder for en russisk by gjelder også for en norsk organisasjon. Jo større verdi byen har for russerne eller organisasjonen for oss, jo farligere er det at den faller i motstandernes hender. Derfor har det bare vært ruinhoper som har grint tyskerne i møte når de har rykket inn i de russiske byer. - Den beste måte hvorpå vi kan hedre Hansteen og Wickstrøms minne, og alle de andre som ble fengslet, torturert og dømt under septemberdagene ifjor, er derfor å umuliggjøre dannelsen av de samband som 10. september 1941 skulle være opptakten til. Kommer de allikvel istand, ha de da med en gang bli en ruinhop med korupte ledere, uten kontingent og uten medlemmer. Alt som har verdi, enten det er en by eller det er en organisasjon, vil når nasistene er slått, bli bygget opp igjen."

De norske arbeidere har allerede i handling gjennomført sin første tillidsmanns oppfordring. Nasistenes fagorganisasjon ligger der død og forlatt og arbeiderne venter bare på den dagen de igjen kan samles i en